

ФОРМИ, МЕТОДИ І ЗАСОБИ НАВЧАННЯ

ДРУГА ЧАСТИНА

КЛАСИФІКАЦІЇ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ

За джерелами
передачі
інформації

- Словесні (С.Петровський)
- Наочні
- Практичні

За основними
дидактичними
завданнями

- Оволодіння знаннями (М.Данилов)
- Формування умінь і навичок
- Застосування отриманих знань, умінь і навичок

За характером
пізнавальної
діяльності

- Пояснювально-ілюстративні (М.Скаткін, І.Лернер)
- Репродуктивні
- Проблемного викладу
- Частково-пошукові
- Дослідницькі

КЛАСИФІКАЦІЇ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ

На основі
внутрішнього
логічного шляху
засвоєння знань

- Індуктивний, дедуктивний
- Узагальнення, конкретизація
- Аналітичний, синтетичний
- Порівняння, виділення головного

Ю.Бабанський
виокремлює
групи методів

- Організація та здійснення навчально-пізнавальної діяльності
- Стимулювання і мотивацію навчально-пізнавальної діяльності
- Контроль і самоконтроль навчально-пізнавальної діяльності

МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ І ЗДІЙСНЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

СЛОВЕСНІ МЕТОДИ

- Пояснення
- Розповідь
- Лекція
- Бесіда
- Робота з підручником

Лекція

- Вступна, тематична
- Оглядова, заключна
- Проблемна, візуалізація
- Лекція вдвох

МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ І ЗДІЙСНЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Бесіда

- Вступна
- Повідомлення
- Повторення
- Контрольна
- Репродуктивна
- Евристична

Робота з підручником

- Читання тексту підручника
- Відповіді на запитання після тексту
- Заучування текстів
- Розгляд і аналіз таблиць, малюнків

Форми занотовування опрацьованого матеріалу

- ◎ **План** – логічно послідовні заголовки, що є основними питаннями тексту
- ◎ **Конспект** – короткий письмовий запис прочитаного
- ◎ **Тези** – запис стисло сформульованих думок, які передають основні положення прочитаного
- ◎ **Цитата** – дослівний запис окремих думок автора
- ◎ **Графічний запис** – складання схем, діаграм, графіків за текстом

МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ І ЗДІЙСНЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Наочні

Ілюстрування

Демонстрування

Самостійне спостереження

Практичні

Вправи

Лабораторні роботи

Графічні роботи

Дослідні роботи

Метод проекту

Методи стимулювання пізнавальної діяльності учнів

- Формування пізнавальних інтересів
- Навчальної дискусії
- Забезпечення успіху в навчанні
- Пізнавальних ігор
- Створення інтересу в процесі викладання навчального матеріалу
- Створення ситуацій новизни навчального матеріалу
- Опори на життєвий досвід учня
- Стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні

Пізнавальна гра – метод навчання, що допомагає учневі самостійно орієнтуватися у мотивах вчинків дійової особи, обирати і втілювати зовнішні прояви її внутрішнього світу, прогнозувати педагогічний вплив

Функції гри

Соціокультурна
(слугує засобом
соціалізації)

Комунікативна
(дає змогу
моделювати
ситуації й
обирати різні
шляхи їх
вирішення)

Самореалізації
особистості
(передбачає
досягнення
особистісного
успіху,
перемоги)

Діагностичну
(передбачає,
що учень може
пересвідчитись
у рівні своїх
умінь)

Функції гри

Корекційна

- Передбачає через програвання умовних ситуацій у подальшому коригувати реальну діяльність

Розважальна

- Сприяє урізноманітненню навчального процесу, викликає позитивні емоції, створює сприятливу атмосферу для спілкування з учнями та вчителем

Методи контролю і самоконтролю у навчанні

Усного контролю (фронтальне, індивідуальне, ущільнене)

Письмовий, тестовий, графічний контроль

Програмований контроль

Методи контролю і самоконтролю у навчанні

Метод практичної перевірки
(перевірка вмінь і навичок)

Метод самоконтролю

Метод самооцінки

Засоби навчання – допоміжні матеріально-технічні засоби, які виконують специфічні дидактичні функції

Засоби навчання

Технічні

Друковані

**Натуральні
предмети**

**Моделі (у
тому числі
комп'ютерні
моделі),
муляжі**